



## EKVALITA

<https://thl.fi/sv/web/jamstallldhet/framjande-av-jamstallldhet/ordlista>

<b>BINÄR KÖNSUPP- DELNING</b>	En binär, dvs. tudelad, könsuppdelning innebär ett sätt att tänka där en anser att det finns endast två kön: kvinnor och män. Ickebinära personer identifierar sig utanför den här tudelningen.	<b>BINÄÄRINEN SUKUPUOLI- KÄSITYS</b>	Binäärinen eli kaksijakoinen sukupuolikäsitys tarkoittaa ajattelutapaa, jossa sukupuolia katsotaan olevan vain kaksi, naiset ja miehet. Esimerkiksi muunsukupuoliset identifioituvat tämän kahtiajaon ulkopuolelle.
<b>FEMININ</b>	Sådana egenskaper, saker, föremål och färdigheter m.m. som anses feminina eller kvinnliga och som anses "typiska" för kvinnor enligt sociala, kulturella och/eller historiska normer. Vilka egenskaper som anses feminina varierar över tid både inom samma kultur och mellan olika kulturer vid samma tidpunkt. Också inom samma kontext och tid kan åsikterna gå isär om vad det innebär. Femininitet eller feminina egenskaper har inte någon direkt koppling till kvinna som kön. En person kan vara feminin eller ge uttryck för femininitet oberoende av sitt kön.	<b>FEMINIINEN</b>	Sellainen ominaisuus, asia tai taito, jota pidetään feminiinisenä tai naisellisena ja sosiaalisten, kulttuuristen ja historiallisten normien mukaan naisille tyypillisenä. Feminiiniseksi määritellyt ominaisuudet vaihtelevat kulttuurisesti ja historiallisesti ja niistä voi olla keskenään erilaisia käsityksiä. Feminiinisyys tai feminiiniset ominaisuudet eivät suoraan liity naissukupuoleen. Henkilö voi olla feminiininen tai hänellä olla feminiinisiä ominaisuuksia sukupuolesta riippumatta.
<b>HETERO- NORMATIIVI- TET</b>	Heteronormativitet innebär en norm där den dominerande föreställningen är att det finns endast två kön – kvinna och man – och att de två könen är motsatsen till varandra och förväntas känna åtrå till varandra. Det medför att heterosexuallitet ses som normen eller det "normala", det som förväntas, och allt annat än heterosexuallitet ses som avvikande.	<b>HETERO- NORMATIIVI- VISUUS</b>	Heteronormatiivisuus (tai hetero-oletus) tarkoittaa normia, jonka mukaan ihmisten oletetaan jakautuvan kahteen toisilleen vastakkaiseen ja toisiinsa vetoa tuntevaan sukupuoleen, naiseen ja miehiin. Tämän ajattelutavan seurauksena heteroseksuaalisuus nähdään muita seksuaalisia suuntautumisia normaalimpana, luonnollisempaan ja toivotumpana.
<b>ICKEBINÄR</b>	En person som identifierar sig som en blandning av eller som befinner sig mellan eller bortom kvinna-man-uppdelningen av kön kan benämna sig exempelvis ickebinär, intergender eller genderqueer. Ickebinära ingår i samlingsbegreppet transpersoner. En del personer som är ickebinära behöver	<b>MUUNSU- KUPUOLINEN</b>	Muunsukupuolinen on henkilö, joka ei koe olevansa nainen tai mies, vaan esimerkiksi sukupuoleton, sukupuolirajat ylittävä, niiden ulkopuolella oleva tai monisukupuolinen. Osa muunsukupuolisista kokee tarvitsevansa lääketieteellisiä korjaushoitoja, osa ei.



## EKVALITA

	könsbekräftande behandling, andra inte.		
KÖNSIDENTITET	Könsidentitet (könstillhörighet) är hur en person upplever sitt kön. Den är individuell och definieras alltid av personen själv. En persons kön motsvarar inte alltid det juridiska kön som definieras för hen vid födseln. Vilket eventuellt kön en individ har bestäms av hen själv. Diskriminering på grund av könsidentitet är förbjuden enligt jämställdhetslagen.	SUKUPOULI-IDENTITEETTI	Sukupuoli-identiteetillä tarkoitetaan henkilön käsitystä omasta sukupuolestaan. Sukupuoli identiteetti on yksilöllinen, eikä se välttämättä vastaa henkilölle syntymässä määriteltyä sukupuolta tai rajaudu vain kahteen juridiseen sukupuoleen. Yksilötasolla itse määritelty sukupuoli-identiteetti on suositeltavin tapa ymmärtää sukupuoli. Syrjintä sukupuoli identiteetin perusteella on kielletty tasa arvolaisa.
KÖNSNORMER	I Finland råder en stark tvåkönsnorm (binär könsuppdelning). Könsnormer kan, beroende av situation, innebära en uppfattning om till exempel om att personer av ett visst kön är bättre lämpade för vissa uppgifter och branscher. Könsnormer är också förväntningar på hur en person som antas eller tolkas tillhöra ett visst kön bör uppföra sig eller se ut. Könsnormer är ofta cisnormativa. Undvik begreppet könsroller, eftersom det lätt kan uppfattas som en roll som personen kan ta av och eller på, medan normer inte fungerar så. Normer finns oberoende av om en vill det eller inte. Därför är könsnorm ett mer korrekt ord i de flesta sammanhang.	SUKUPOULI-NORMI	Suomessa on vahva kaksijakoinen (binäärinen) sukupuolinormi. Sukupuolinormi voi tarkoittaa tilanteesta riippuen esimerkiksi käsitystä tietyn sukupuolen paremmasta sopivuudesta johonkin asiaan, tehtävään tai asemaan. Sukupuolinormit voivat olla myös odotuksia ja oletuksia siitä, miltä eri sukupuolta olevien henkilöiden tulee näyttää ja miten heidän tulee käyttäytyä. Usein käytetään myös termiä sukupuolirooli, mutta se voi antaa vaikutelman helposti valittavasta tai vaihdettavasta roolista. Normit voivat kuitenkin rajoittaa toimintaamme valinnoistamme riippumatta.
MASKULIN	Sådana egenskaper, föremål och färdigheter som anses maskulina, eller manliga och anses "typiska" för män. Vad som anses maskulint varierar över tid inom samma kultur och mellan olika kulturer vid samma tidpunkt. Också inom samma kontext och tid kan olika personer ha olika	MASKULIINI-NEN	Sellainen ominaisuus, asia tai taito, jota pidetään maskuliinisena tai miehekkäänä ja sosiaalisten, kulttuuristen ja historiallisten normien mukaan miehille tyypillisenä. Maskuliinisiksi määritellyt ominaisuudet vaihtelevat kulttuurisesti ja historiallisesti ja niistä voi olla keskenään erilaisia käsitteitä. Maskuliinisuus tai



## EKVALITA

	uppfattning om vad det innebär. Maskulinitet eller maskulina egenskaper har inte någon direkt koppling till man som kön. En person kan vara maskulinin eller ge uttryck för maskulinitet oberoende av sitt kön.		maskuliiniset ominaisuudet eivät suoraan liity miessukupuoleen. Henkilö voi olla maskuliininen tai hänellä olla maskuliinisia ominaisuuksia sukupuolesta riippumatta.
NORMER	Normer är samhälleliga antaganden och förväntningar kring vad som anses vara allmänt accepterat, "normalt " eller idealiskt i ett visst sammanhang. Normer har makt. Normer kan vara medvetna eller omedvetna. Ofta handlar de om till exempel hur en person förväntas se ut eller göra. Ordet används om sociala normer, men även i betydelsen lagstiftning.	NORMIT	Normit ovat yhteiskunnallisia oletuksia ja odotuksia siitä, mitä pidetään yleisesti hyväksyttävänä, "normaalina" tai ideaalina tiettyssä tilanteessa tai asiayhteydessä. Normeilla on valtaa. Ne voivat olla tiedostettuja tai tiedostamattomia. Niissä on usein kyse esimerkiksi siitä, miltä ihmisen tulee näyttää tai miten hänen tulee toimia. Sanaa käytetään yleisesti kulttuuristen ja sosiaalisten normien lisäksi myös lainsäädäntöön viitattaessa.
NORMMED-VETENHET	Normmedvetenhet eller normkritik handlar om en medvetenhet kring vilka normer som styr bland annat värderingar och uppfattningar. I normmedvetenhet ingår att synliggöra och analysera sådana normer och vilka konsekvenser de har till exempel i samhället, i skolan eller på arbetsplatser. Ibland används också ordet normkreativitet.	NORMITIE-TOISUUS	Normitietoisuudella tarkoitetaan tietoisuutta niistä yhteiskunnallisista normeista, jotka ohjaavat esimerkiksi arvostusten ja käsitysten muodostumista. Normitietoisuuden avulla voidaan tehdä näkyväksi ja analysoida tällaisia normeja ja niiden vaikutuksia esimerkiksi yhteiskunnassa, kouluissa tai työpaikoilla. Joskus käytetään myös sanaa normikriittisyys.
PRIVILEGI-ER	Privilegier innebär rättigheter eller fördelar som en person eller grupp får i olika sammanhang. Privilegier har sin grund i olika rådande normer som kan vara medvetna eller omedvetna, kulturellt eller historiskt betingade eller juridiska normer (lag). Ett exempel är att faderskap för barn som föds inom äktenskap lagenligt kan erkännas mycket lättare än i någon annan relation.	ETUOIKEUS	Etuoikeuksilla tarkoitetaan etuja tai hyötyjä, joita ihmiset tai ihmisryhmät saavat eri tilanteissa. Etuoikeudet perustuvat vallitseviin normeihin, jotka voivat olla tiedostettuja tai tiedostamattomia, kulttuurisesti ja historiallisesti määräytyviä, tai lainsäädännöllisiä. Yksi esimerkki on lapsen isyyden vahvistaminen, joka on avioliitossa yksinkertaisempaa kuin muissa suhteissa.
SEXISM	Sexism är att genom åsikter eller handling nedvärdera, förtrycka eller diskriminera någon med grund i en personens kön, könsuttryck eller könstillhörighet.	SEKSISMI	Seksismi tarkoittaa sellaisia tekoja tai näkemyksiä, jotka väheksyvät, alistavat tai syrjivät henkilöä tämän sukupuolen, sukupuoli-identiteetin tai sukupuolen ilmaisun perusteella.